

Økonomi- og indenrigsminister Morten Østergaards talepapir

Det talte ord gælder

Anledning: Åbent samråd i Finansudvalget

Tid og sted: Kl. 14.30-15.30 torsdag d. 23. oktober 2014

[Spørgsmål A]

Ministeren bedes redegøre for sit syn på, at 234.000 personer har ringe gevinst ved at tage et job i år 2022 efter indfasning af skatte- og kontanthjælpsreformerne, jf. svar på FIU alm. del spørgsmål 429. Ministeren bedes herunder redegøre for, hvad der for regeringen er et acceptabelt antal personer, for hvem nettokompensationsgraden er på over 80 procent? Ministeren bedes endvidere redegøre for, hvilke tiltag regeringen har tænkt at bringe i anvendelse for at bringe antallet ned.

[Indledning]

Tak for spørgsmålet og dermed også muligheden for at forklare og uddybe regeringens politik og reformer på området.

Det er jo ikke så længe siden, at min forgænger som økonomi- og indenrigsminister havde lejlighed til at gøre det samme her i udvalget på baggrund af nogle lignende spørgsmål d. 13. november 2013.

Og selvom der er skiftet ud på posten i mellemtiden, så er politikken den samme. Det gælder også holdningen til opgørelser af "økonomiske incitament" til beskæftigelse og fortolkningen af de forskellige analytiske mål i den sammenhæng.

Så jeg er meget fortrøstningsfuld her i dag, da jeg tror, at mit budskab vil blive mødt med glæde i udvalget. Genkendelsens glæde!

[Beregningerne tjener et analytisk formål...]

Der henvises i spørgsmålet til et skriftligt svar, jeg for nylig har afgivet til udvalget. Svaret har også været omtalt i en artikel i dagbladet Børsen d. 30. september 2014.

Af det skriftlige svar til udvalget fremgår det, at der vil være 234.000 personer, der har en såkaldt nettokompensationsgrad over 80 pct., når kontanthjælpsreformen og skattereformen er fuldt indfaset. Det vil for skattereformens vedkommende sige i 2023.

Tallet findes også i Økonomi- og Indenrigsministeriets publikation *Familiernes Økonomi*, der blev offentliggjort i maj i år.

Beregningerne af sådanne tal tjener først og fremmest et analytisk formål. De er udarbejdet med henblik på at belyse det økonomiske incitament til beskæftigelse – og det er heldigvis betydeligt for langt de fleste.

Analyserne giver så også mulighed for at zoome ind på forskellige grupper, der kan siges at have en forholdsvis svag økonomisk tilskyndelse til at arbejde.

Her har man analytisk traditionelt haft fokus på fire forskellige grupper:

- Personer med et *forskelsbeløb* under 1.000 kr.
- Personer med et *forskelsbeløb* under 2.000 kr.
- Personer med en *nettokompensationsgrad* over 80 pct.
- Personer med en *nettokompensationsgrad* over 90 pct.

Det forhold, at man traditionelt har set på flere forskellige grupper illustrerer, at man ikke med ét enkelt tal kan sætte fingeren præcis på dem, som økonomisk set har et svagt incitament til at være beskæftiget.

Og hverken økonomer eller politikere kan jo sige noget endegyldigt om, hvad en "svag" økonomisk tilskyndelse er. Vi kan hver især have vores personlige mening om det. Men i sidste ende vil det jo afhænge af, om den enkelte person oplever en "svag" økonomisk tilskyndelse.

Og der kan sagtens være personer med en netto-kompensationsgrad over 80 pct., der oplever en stærk økonomisk tilskyndelse til at være i job.

Vi kan jo også se i tallene, at langt hovedparten af de personer, der i dag kan siges at have en forholdsvis svag økonomisk tilskyndelse til at være i beskæftigede, rent faktisk er i job.

Der er altså *ikke* tale om, at regeringen skønner, at der i 2023 vil være 234.000 personer, der sidder hjemme på sofaen, fordi det ikke kan betale sig for dem at gå på arbejde.

Og man skal også være opmærksom på, at nettokompensationsgraden ikke siger noget om, hvor meget mindre man har til rådighed i kroner og øre, hvis man går fra beskæftigelse til overførselsindkomst.

Nettokompensationsgraden udtrykker, hvor meget den disponible indkomst som modtager af en eller anden form for overførselsindkomst udgør i procent af den disponible indkomst, man har – eller vil have – som beskæftiget.

Om det så er meget eller lidt målt i kroner og øre, ja det afhænger jo af, hvor stor den disponible indkomst som beskæftiget er eller vil være.

Man skal også være opmærksom på, at der sagtens kan ske ændringer inden for de forskellige grupper.

For eksempel styrker skattereformen jo det økonomiske incitament til beskæftigelse for alle grupper. Også for de personer, der fortsat vil have en nettokompensationsgrad over 80 pct., når reformen er fuldt indfaset.

For selv om skattereformen ikke løfter dem ud af gruppen, vil de stadigvæk have fået en stærkere økonomisk tilskyndelse til at være i job i kraft af reformen.

[... og artiklen i Børsen tegner ikke et retvisende billede]

Jeg vil også gerne knytte et par bemærkninger til artiklen i Børsen i forlængelse af det, jeg lige har sagt.

Artiklen giver nemlig indtryk af, at jeg skulle have udtalt, at der er 234.000 personer, der har en "ringe gevinst" ved at være i arbejde, når kontanthjælpsreformen og skattereformen er fuldt indfaset.

Det, jeg har oplyst i et skriftligt svar til udvalget – og som der refereres til i spørgsmålet her i dag – er imidlertid, at:

Når kontanthjælpsreformen og skattereformen er fuldt indfaset, så viser beregninger fra mit ministerium, at der vil være 234.000 personer, som kan siges at have en "forholdsvis svag" økonomisk tilskyndelse til at være i beskæftigelse.

Det er ikke helt det samme som at sige, at disse personer har en "ringe gevinst". Og det er mere end en leg med ord.

For eksempel kan jeg oplyse, at over halvdelen af de 234.000 personer vil have en månedlig gevinst på 2.000 kroner eller derover ved at være i beskæftigelse frem for at modtage overførselsindkomst.

Er 2.000 kroner så meget eller lidt? Som nævnt, så er det jo helt individuelt. Nogle vil sige ”ja”. Andre ”nej”. Jeg tror dog, de fleste mennesker godt ville kunne mærke det, hvis de fik 2.000 kroner mere til sig selv hver måned.

Når jeg alligevel synes, det er på sin plads at tale om en ”forholdsvis svag” økonomisk tilskyndelse til at være i arbejde, ja så er det fordi, at langt de fleste har en væsentligt lavere nettokompensationsgrad – og dermed en økonomisk gevinst, der er betydeligt større.

Og vi kan jo rent faktisk se i tallene, at jo højere nettokompensationsgraden er for en gruppe af personer, desto svagere er deres tilknytning til arbejdsmarkedet også.

Det betyder ikke, at der er en en-til-en-sammenhæng. Det vil der aldrig være. Og den økonomiske tilskyndelse vil sjældent være det eneste, der afgør, om en person er i beskæftigelse eller ej.

Det skal blandt andet ses i lyset af, at dagpenge eller kontanthjælp ikke uden videre kan vælges som alternativ til beskæftigelse som følge af rådighedsforpligtelsen i dagpenge- og kontanthjælpssystemet.

Desuden vil andre forhold også have betydning for, at nogle er i beskæftigelse, selv om de økonomisk set har meget lidt ud af det.

Det gælder blandt andet tilfredsstillelsen ved at bidrage aktivt på arbejdsmarkedet, fællesskabet med arbejdskolleger og betydningen af at kunne forsørge sig selv.

Endelig skal man være opmærksom på, at det at være i arbejde i sig selv kan bane vejen for et bedre lønnet job over tid – og dermed en stærkere økonomisk tilskyndelse til i det hele taget at være beskæftiget.

[Det acceptable antal]

Er 234.000 personer med en nettokompensationsgrad over 80 pct. så et acceptabelt antal?

Til det kan jeg kun svare, at for mig handler det acceptable antal ikke om ét bestemt tal.

Det acceptable antal er det antal, der blandt andet er resultatet af en politik, hvor vi på den ene side sørger for et rimeligt forsørgelsesgrundlag for personer, som står uden job i en kortere eller længere periode. Og på den anden side sikrer, at langt de fleste har en mærkbar økonomisk gevinst ud af at være i job frem for at modtage overførselsindkomst.

At sige, at det er politikken bag tallet, og ikke tallet i sig selv, der er det væsentlige, er dog ikke det samme som at sige, at tal og analyser er ligegyldige.

Analyser af de økonomiske incitamentter til beskæftigelse bør efter min mening også fremadrettet spille en vigtig rolle, når vi som i dag diskuterer politik, og når vi træffer beslutning om indretningen af skatte- og overførselssystemet.

Men jeg mener ikke, man i denne sammenhæng kan pege på ét enkelt tal, som egner sig til at blive fortolket enkeltstående. De forskellige tal bør i stedet ses i en bredere sammenhæng.

Og den bredere sammenhæng er her, at økonomisk politik handler om andet og mere end den økonomiske tilskyndelse til at arbejde. Den handler også om fordelingsmæssig balance og sunde offentlige finanser.

Og det, at vi kan måle noget, betyder jo ikke, at vi nødvendigvis skal opstille et mål på området. Tal kan sagtens være relevante, selv om det ikke er relevant at have et måltal.

Og vi er jo sådan set kommet langt i den rigtige retning i forhold til at styrke den økonomiske tilskyndelse til at være i beskæftigelse... uden at vi har haft et sådant måltal.

[Regeringens tiltag for at bringe antallet ned]

Jeg kan jo konstatere, at antallet af personer med en nettokompensationsgrad på over 80 pct. bliver nedbragt fra 336.000 personer i 2011 til 234.000 personer, når skatte- og kontanthjælpsreformen er fuldt indfaset.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg selv synes, at det er glædeligt, når vi kan styrke de økonomiske incitamentter på en afbalanceret måde. Eller hvis beskæftigelsen på anden vis kan øges.

Men jeg synes også, det er på sin plads at anlægge et bredere perspektiv på spørgsmålet om antallet af personer med en "svag" økonomisk tilskyndelse til at arbejde – end hvor mange personer, der nu lige er med en nettokompensationsgrad over 80 pct.

For dybest set er en nedbringelse af de 234.000 til et lavere tal og en øget økonomisk tilskyndelse til at være i job kun én brik blandt flere, vi kan rykke på, i bestræbelserne på at løfte beskæftigelsen.

Og vi vil i de kommende år se et løft af beskæftigelsen, i takt med at reformer iværksat under både den tidligere og den nuværende regering bliver fuldt indfaset. Det gælder ud over skattereformen og kontanthjælpsreformen blandt andet:

- Tilbagetrækningsreformen
- Dagpengereformen
- Reformen af førtidspension og fleksjob
- Reformen af SU-systemet
- Reformen af international rekruttering
- Beskæftigelsesreformen

En af de helt store opgaver, som jeg ser for mig i de kommende år, er derfor også at følge op på de mange reformer, der allerede er gennemført, og sikre os, at de får fuld effekt.

Og om nødvendigt at gribe ind politisk og justere på tingene, hvis der er nogle ting, der viser sig ikke at virke efter hensigten.

Om det løbende arbejde med at følge op på reformerne kvalificerer som et tiltag i spørgerens optik skal jeg ikke gøre mig klog på. Men under alle omstændigheder er det en meget vigtig ting, vi kan – og skal – gøre politisk.

Og her mener jeg også, at særligt de partier, der vil reformvejen, har en fælles opgave at løfte.

[Afrunding]

Lad mig runde af med at slå fast, at min holdning er helt klar: Det skal kunne betale sig at arbejde!

Og jeg vil gerne være med til at afsøge mulighederne for nye tiltag, der yderligere kan styrke tilskyndelsen til at være i beskæftigelse.

Rammerne for sådanne tiltag vil jeg også gerne trække helt tydeligt op: De skal være socialt afbalancerede, og de skal være fuldt finansierede.

Jeg vil gerne lytte til alle gode idéer, der kommer på bordet.

Tak for ordet!